

Filipai

Polbë pasë, Filipai onehome kë yahi tëgletëmebë

Pol Filipai lifate mago Kristen onehome fleflesu tletëme, bume kë mëtaitalabëme

¹ Bo Pol na Timotina, sebo Jisas Klaisbë wege ho. Sebo some, Filipai lifate mago Kristen onehome na lotu mogoutatlabë eso enëenename na lotu wegeme kë mëgaitobë enëenename pasë ekë yahi nëkeketëyo. ² Bo sebobë aya Gotome na Tako Ho Jisas Klaisname itaita takune nanolokwefëmë, some maninibo tli lowene namëglëyome.

Pol Gotome fleflesu galina gali tlole

³ Iniwa olë, bo some kë lowene nëglekefëtëyobë, bo bobë Gotome megali nanolokweflë, “Bo bobë Gotome mefleflesu gali nanolokweflë, yahala fëyemene. ⁴ Iniwa olë, Goto some lëgaitobëme, bo gëgali nanëlelëkeflë, bo fleflesuna gëgali nëlelëkeflë. ⁵ Automemu bo sobelë Jisasbë gali kë tëgehilebë, sobo bome kë gali tëme taitana, na sobo bome mana ekë aitagina. Na bo some tako fleflesu këme nëlekefëtëyo. ⁶ Bo melowenemu nanelë, Goto sobobë lowene mëta lale tafa lowenebë gwa tëtatëyo. Na kë lale tafa lowenebëme mana lalaitakefëyo. Na Klais Jisasbë ligisi olëna bu kë lowene mana slemu sle lëgëtatëyome. ⁷ Sobo bobë maninibo mago mu. Këme nëgeme, bo some këha lowene nëgletëyobë ebë lalemu. Kë wege,

Goto bubë tolenawa, bome kë tëglënëbë, sobo bona kë wegeme iniwa kahwë slemu latla. Bo kalabusu lo mëta kë tafa nëgelëbë o bo kalabusu lo mëta tafa jwa tëgelëna, bo onehome, Jisasbë gali esobëme, gali sle tломë. Na bo Jiasme kë lowene sle namëgletlabë ëhwati gali onehome okokwe tлome bu Jiasme lowene slemu namëgletlame. Na sobo bona mana kahwë sle tëglana. ⁸ Bo some iniwame maninibomu nanëletëyo, Klais fene maninibo tletëyo na bo some ita hwime këme tole nëletëyo. Goto lowene lalële, bo some nëgali gali gali nolëyo.

⁹ “Bo Gotome megali nanolokweflë, fli enëneme tole egletemobë lowene, sobobë lowene mëta, takowa nalëgebetëyome. Na kë lowenebë, Gotome kë lowene sle egletelobë lowenebë, some laitome. Na sobobë lowene lalowa nalëbetëyome. Na sobo kë lowenena wesibi melowene naegletemome, lale wesibi o tëbo wesibi. ¹⁰ Sobo melë egelona, na Klaisbë ita ligisibë olë fo lokoketlena kwe Goto some mehwi lëglëyome, lale onehomu. Na bu some li fëye tëbo wesibiha hana hwi loglotëyome. Na sobo iniwa lowene, lowene sle naegletemome na fëye lowenebë lale lëgebena kë lowenebëwa esogo sle elelëlome. ¹¹ Na iniwa lale lowene Jisas Klais mago kë migisibë, bu somëta nohwa mëgëbetëyome.” Na iniwa oneho bu kë lowene somago hwi mololame na Gotome fleflesu mletlame na megali mlame, “Goto bu tako homu. Iniwa wesibi bubë lokwalëfe mëta fwa mëbetle. Bu lale mu.”

Pol kalabusu lo mëta tafa tëglana, fli ho Jisas

Klaisbë lale gali mana të mëtëtagula

¹² O Kristen afani na oneglëni, bo metole nanelë, sobo melowene egelome; ebë wesibi bome kë fata mëtëgletenëbë, bu Jisasbë lale galime lëkle hana mototle. Weye. Kë wesibi, Jisasbë lale gali fli oneho betelë fifiji tëglebëme lataitale. ¹³ Iniwa wame home boblo mogotomabë enëne, eso ho Sisarbë lo mëta kë sei mëglëkeflabë, na fli enëne mata, bu melowene lamëtla; bo Jisas Klaisbë gali të nëtakefëtelëme nëgeme, bome kalabusu lowa këme tuku mëtla. ¹⁴ Na lebutako Kristen oneho bome melowene mëtletëna; bo kalabusu lo mëta tafa telë. Na këbë lowene bume Jisame anisasana lowene sle mëgletlabëme taitame. Na bu uli mëtlëkëla na Gotobë gali anisasana të mëtëtatla.

¹⁵ Fli oneho, mehwi lamëtla, fli oneho bobë wenijime fleflesu lamëtletëna. Na bome tëbo mëgëtanabë lowene fa mototla na bobë weniji lëlë mogotlabë lowene mata fa mototla. Na bu metole lamëtla, oneho bubë wenijime fleflesu namëgletëmame. Na këme fwa nëgeme, Klaisbë lale gali këme të mototla. Kwe fliye bu lale lowenenamu tafa mla na Klaisbë lale gali këme të mëtatla. ¹⁶ Kë oneho bome tole lamëletëna na melowene lamëletëna, Goto bome melëme aniji tlonë, Klaisbë lale gali esobëme, onehome okokwe sle nanoglomëme. Na bume lebotane sle nëtatëmëme, kë gali nëgali galimu. Na këme nëgeme bu Klaisbë lale gali këme të mototla. ¹⁷ Kwe bobë weniji kë lëlë mogotlabë oneho metole lamëtla, fli oneho bume melowene namëgletëmame, “Bu lale enënemu.” Na bume fleflesu na mletëmame. Na bu Klaisbë lale gali këme të mëtëtagula. Kwe bu lale

lowene nane fa mototla. Weye. Bu metole lamëtla, bo kalabusu lo mëta kë tafa nëgelëbë, bo hobota feilawa fa nanogotlëme. Këme nëgëme bu melë këme mëtla. ¹⁸ Kwe oneho Klaisbë gali lale lowenena të mogotlana o tëbo lowenena të mogotlana, bo këbëme welili hana nëletemëme. Bo melëme fwa fleflesu nelë, bu Klaisbë lale galiwa të mëtagutlame. Na kwe këbë bome fleflesu lëgëtanëme.

Pol melowene latle, “Bo tuja ato mana tafa nelëme na Filipai lifate mago Kristen onehome naitamëme”

¹⁹ Na bo kwe fleflesuwa nëglekefëme. Bo melowene nëgelëme nëgëme, Iniwa olë sobo Gotome takune elokweflo, bome lëgaitanë nalëgleme. Na Gotobë Amtëtomba, Jisas kë tëglë nabë, bobë lowene kalëlego lalëtakefëtenë. Na këme fwa Goto bome laitanëme na bo kalabusu lo kile nelëme na manawa ho tafa nanëgelëme. ²⁰ Këme nëgëme bo metole nanelë, bo li tëbo wesibiha hana nëgelëme, na bo këme tiniji nëlëme. Hanane. Kwe bo metole nanelë, elë na tokwafë bo Gotobë lale gali tëme uli hana nëgelëme. Bo gli nëgelëna o tuja ato mana tafa nëgelëna, iniwa wesibi bo melë kë nëgelëbë, Klaisme fwa nëletelë. Na kë iniwa wesibi bume weniji tako melëlëme. ²¹ Bobë lowene melë lëgëbelalële, Bo tuja ato mana tafa nëgelëna, iniwa wesibi bo melë kë nëgelëbë, kwe Klaisme fwa nëletelë. Na bo gli nëgelëna kwe bo lale tafa fa nogujetlëme na bo ëje kë tafa nëgelëbë tafame boblo logotleme. ²²⁻²³ Kwe bo tuja ato mana tafa nëgelëna, bo melowene nanelë, bo feilawa onehome, Klaisbë lowene esogome mëglelëtlabëme okokwe noglomëme.

Bo gli nēgelēna o tuja ato mana tafa nēgelēna, bo melowene hana nelē, fēye lowene esogo nēglelēmene? Bome kē tēle lowene, tabaha kiki mēle. Bo gli nēgelēbēme. Na Klaisna tafa nogulobēme, tako tole nanelē. Kē kwe lalemu. ²⁴ Kwe bo some lowene nēgletēyome nēgeme na bo melowene kēme nelē, bo tuja ato tafa manelē, some nēgaito nanēgelēme. Kē kwe lalowamu. ²⁵ Bo melowene slemu nanelē, bo some nēgaitobē wege mana lēbe. Kēme nēgeme bo melowene nanelē, bo tuja ato mana tafa nēgelēna na some feilawa nēgaitome, Jisame esogo eglelēlobē lowene, lowene sle naegletelome na kēbē loweneme fwa fleflesu naegelome. ²⁶ Na ita bo sobelē nigisina na sobo bome hwi enonana, sobo Jisas Klaisme fleflesu eletelome, bu bome sobelē ita leglesunēme nēgeme.

Pol, Filipai lifate mago Kristen onehobē lowene kalēlego tētātēme

²⁷ Tako wesibi melē. Sobobē asē sle etlome na Klaisbē lale lowenewa esogo elelēlome. Sobo melē egelona, na bo some hwi noglokwakijona o bo tafa nēgelēna na galiwa aholokwane nēgletēyona, kwe bo melowene nēgletēyomemu, sobo Jisame lowene sle lowene mana esogo elelēkeflo na sobo yonane mēta mana tafa elekefo na jowa lowene nawa Klaisbē iniwa wege fa etlome. ²⁸ Bo some megali nolēyo, some kē wame mēglēyobē enēneme uli asa eletemo. Bu some mehwi mēglēyona, sobo bume uli hana eletemo, kwe bu melowene namēglame, Goto seme tēbo lēgētanamefe. Kwe Goto some ululu sle lēgētome na

lale tafa lələlëyome. ²⁹ Aholokwane elo. Goto some tēle lale lowene wafi tlëyo. Li lowene, Jisas Klaisme lowene sle eglotelobë lowene. Na li lowene, Klaisme lowene sle eglotelobë mēta hobota eglibe telobë lowene. ³⁰ Sobo ëtani bome wafi hwi tlonā, bo Jiasme kē lowene sle nēglitelëbë wame mēta tafa telë. Na sobo bobë gali waaholokwane telo, ëje bo kē wame mēta mana ekë nētabë. Na ëje sobo elili kē fa egotlobë, sobo melowene egelome, bona iniwa Jiasme kē lowene sle nēglitelabë wame mēta nētabëya.

2

Klaisbë lowene fene tēbetle, melowene egelome

¹ Klais sobobë lowene kalëlego malëtatëyo. Bu some feilawamu tole lalëletëyo na kēme nēgame sobobë lowene lëgëbetëyo sle kēme lële. Sobo Gotobë Amtëtombabë lowene mēta tafa egelome nēgame, sobo flime kēme maninibo eletemo na sobo flime mata kēme tole eletemo. ² Kë gali nēgali gali nēgebë kwe sobo melë saelo, sobo iniwa jowa lowenenawa yonane elome. Na sobo iniwa jowa lowenenawa, ho flime tole eglitemobë lowene esogo elelëlome. Na sobo iniwa jowa lowene nawa tafa elome. Sobo melë egelona kwe sobo bobë lowene feilawa fleflesu egëtatëname. ³ Sobo some fwa asa lowene elo. Na sobo fli enëneme melowene asa eletemo, sebo bu fene këha enëne nane, sebo kwe lalemu. Sobo flime salokwalëfe eletemo, na bume melowene eletemome, bu sebo fene këha nane bu kwe lale enënemu. ⁴ Sobobë wesibiwa asa ululu sle etomo. Weye. Sobo fli

enënebë wesibi mata ululu sle egotometemome.
Na bume aitamome tafa sle namëglame.

Klais atwati hoha kë fata tëglebëye, bume fwa hana lowene tle na Goto bume tako fleflesu këme tletle

⁵ Sobobë lowene Jisasbë lowene fene tëbetle, këha salëbetëyo. Bubë lowene melë: ⁶ Iniwa wesibi fata jwa mëtlena Jisas bu Goto fene metafa latle. Kwe bu Gotoha tafa lëglebë lowene tëgehole hana tle. Weyewa. ⁷ Bu Gotoha tafa tëglebë lowene kile tle na home manawa wege lëgletëmebë hobë lowenaha tëbetle na life mago hoha fata tle. ⁸ Na oneho bume mehwi motlola, life mago ho fenene. Na bu bume fwa hana lowene tle kwe iniwa onehome lokwalëfe tletëme na Gotobë galiwa esogo tletëtle. Bu melë tle na bu mana gli tle. Bu kë gli tëglebë, bume tëbo homeha ti mëta bu mëtla. ⁹ Bu mële tëgleme nëgeme na Goto bume këme fleflesu tletle. Na bume këme no tlële, buna eso home weife tafa namëgelome. Na Goto bume iniwa wesibime eso home tafa lëgletëmebë weniji tlële. Kë weniji kë nëgebë iniwa onehobë wenijime boblo lalotometëme. ¹⁰ Bu Jisasmë kë weniji këme tlële bu metole tëgleme nëgeme. Iniwa hëhëna wesibi, Heven life mëta kë mëtabebë, na life mëta kë mëtabebë na life lokwalëfe mëta kë mëtabebë, bu iniwa Jisasmë sëkefo miti tafa mletlame. Na Jisasbë lokwalëfe mëta fwa metabëtlame. ¹¹ Na bu iniwa megali mlame, “Jisas Klais bu tako homu. Iniwa wesibi bubë lokwalëfe mëta fwa mëbetle.” Na kë lowenena, bu melë lowene olafa motlame, “Goto bu lalena Tako Ho mu.”

Sebo elulego tabo fene menëgëtabëame. Ohehome, Goto belë lugujubë alëge lebotane nanëgëtatëmame

¹² O yabeni. Bo sobona ëtani kë tafa tëglabë, sobo bobë gali aholokwane tlonana esogo tlelëlo. Na ëje bo sobona nane tafa nëla. Bo kakë tafa nulë. Kwe bo some megali nolëyo, ëje mata sobo bobë gali saesogo sle elelëtëna. Goto some bubë maninibo nawa tëbo lowene mago wafi nëno tle. Na sobo tutune lowenena bume fwa lokwalëfe eletelome. Na sobobë lowene sle etomome. Na bu kë gali sle tëglebë wesibi fame fwa, afutukuna wege elekefëtëmome. ¹³ Melëme nëgeme. Goto some, bubë lowene esogo eglelëlobëme huhuju lalëtakefëyo. Na bu some afutuku lëlelëkefëyo na lalaitakefëyo, bubë tolewa esogo naeglelëtëlobëme.

¹⁴ Na sobo iniwa wesibi melë kë egotomobë, sobo flalego tafa naeglelëmome. ¹⁵⁻¹⁶ Sobo melë egelona kwe sobo Gotobë nëbalemu tafa egelome. Na oneho some li fëye wesibiha hwi hana moglotëyome. Na Goto mata some li fëye wesibiha hwi hana loglotëyome. Na sobo Klaisbë lale gali egehlo sle elome. Na sobo ebë life mago tetëbo lowene kë esogo mëglelëkeflabë onehobë naba li mëta kilego tabo mëta lamo fene u elamë. Këme nëgeme, sobo melë egelona, na Klais onehome hwi sle loglomebë olë fata lëglëna, na bu some li tëbo wesibiha hana hwi loglotëyona, kwe bo këme tako fleflesu nëgletëyome. Na kwe bo melowene nëgelëme, iniwa wesibi, bo sobobë ku mëta melë kë togotomëbë, blawa hana këkë telë. ¹⁷ Bo lowene hana nelë, Tokwafe ho bome mogo nalë tëkle mëgëtaname nawa o hanane nawa. Fëyeme tëkle

mëgëtanamene. Melëme nëgeme bo Jisasbë gali të nëgëtagukefëtelëme nëgeme na sobo na fli enëne kë gali lowene sle eglételome nëgeme. Kwe melë nëgena kwe bo fleflesu nëgelëme. ¹⁸ Na sobo mata fleflesu elo, sobo bona fleflesu nëglame.

Pol, Timotime Filipai lifatewa jine lëgelëkaklebëme, gali lële

¹⁹ Tako Ho Jisas bu tole lëglena kwe bo Timotime sobelëme hokweinawa jine nëgelëbaklëme. Na ita bu bo betelë lisime, bu bome sobo kë tafa egelobë lowenebëme gali nalëglëkwakinëme. Na bo kë gali aholokwane nololëme na bo fleflesu nelëme. ²⁰ Bobë li mëta, Timotiha ho li tafa hana lële. Weyewa. Timoti bu bona yonane sle nanelo na bona jowa lowene mëta fwa tafa nelo. Na bu some kë maninibo lëglekefëtëyobë maninibo, bobë fene lëbe. Na bu some lëgaitome feilawa lowene lëlekefëtëyo. ²¹ Fli oneho, bume fwa lowene melekefëya. Na bu Jisas Klaisbë wege fabëme feilawa hana tole mletla. ²² Sobo Timotime wafi lowene etetelo. Bu lale homu na bu bume fwa lowene lëglebë lowenebë mëta hana lëtabe. Sobo bume walowene etetelo, bu bome Klaisbë lale gali të nëgëtatëmëbëme lalaitakefënë, nëba bolijayame fene laitakefle. ²³ Këme nëgeme bo bume sobelë jine nëglëlëme këme tole nelë. Kwe bome kalabusu lo mëta fata gali kë lëgletenëbë wesibi afina lowene nëletelëme na bo Timotime sobelë hokweinawa mana jine nelëbaklëme. ²⁴ Bo melowene nanelë. Tako Ho bome lëgaitanëme, na ho bome kalabusu lo mago jine mëglëname nounou. Na bo mana sobelë nigisime.

*Epafroditusme Filipai lifatewa jine
lëgelëkaklebëme, Pol gali tle*

²⁵ Bo Timotime tokwafe jine nëgelëbaklëme kwe ebë olëna bo melowene nanelë, bo sebobë afame, Epafroditusme afina sobelë jine nelëbaklëme. Bu bona Klaisbë lale gali wegeme wege nelo. Na Klaisbë lale gali të wegebë hobota weife fa notokweflo. Sobo bome lëgaitanëbëme kë jine tëgelëbaklobë. ²⁶ Bu some tako maninibomu lalëletëyo. Na some hwime tolemu lalëletëyo. Na bu melowene lalële, sobo bubë gali waaholokwane tletelo, bu tëbo latle. Na kë lowenebë, bu some maninibo lëgletëyobë lowene, bubë lowene mëta takomu lëbetle. ²⁷ Nëgalimu. Èbame bu tëbo latle na gli lëgleme kofene. Kwe Goto bume maninibo tletle. Na bume gli afe kë tëglebë mago sle totle. Na Goto bume fwa nane maninibo tletle. Weye. Bu bome mata maninibo latletenë, Epafroditus gli lëglebë welili bome boblo lëgëtanëlime. ²⁸ Bo bume sobelë jine nëgelëbaklëme tole nanelë, sobo bume ita hwi naeglolome na fleflesu eletelome. Epafroditus sobona tafa egelona, sobobë maninibo lowene mana satli lëbetëyome na tafa sle elome. Melë nëgena, kwe bobë maninibo lowene mata tli lëgëbetenëme na tafa sle nelëme. ²⁹ Sobo Epafroditusme, Jisasbë wenijina no elëlome na fleflesu eletelome. Na sobo këha home mata mefë naegotomome, “Lale homu.” ³⁰ Bu Jisas Klaisbë wege fa togotlena, ëjeha gli lëleme. Kwe bu bume fwa nane lowene tle. Weye. Bome tegaitanëbë wegeme fwa, sobo kë jine tëgelëbaklobë wegewa lowene sle tletle. Sobo

ka kã tafa egulome nãgeme na sobo bome habãna egaitanamene? Kãme nãgeme bume kãme jine telãfaglo bo belã.

3

Klaisme kã lowene sle mãgletlabã oneho, bu lalemu

¹ O Kristen afani na oneglãni. Bobã lowene mãta li gali mana lãbe. Kã galibã melã. Klais somãta walãtabetãyo, na sobo bume fwa safleflesu eletelo. Autome bo some gali li, pasã mãta wayahi tletãyo. Na bo kã gali some ita yahi nãgleteyobãme, kokasa hana nelã. Ebã gali some lãgaito sle nalãgleme. Ho some sogãna moglãyolime. Ebã gali melã.

² Ato jibo tãtlã gali kã tã motokweflabã enãnebãme ululu sle saelo. Kã enãne kã nãgebã fifli tabo amale fenene. Sobo bubã gali asa aholokwane elomo, sobobã lale lowene hihijika mãgletãyolime. Kã tãbo enãne megali lamãlekefãya, “Sobo Judabã afenãbobã tafa sle gali iniwa esogo jwa eglelãlona na ato jibo tãtlã jwa egotomona kwe Goto some lale oneho fã hana logotome.”

³ Kã enãne bu Gotobã nãbalemu nane. Weye. Kwe sebo kwe, Jiasme kã lowene sle nãgletlabã enãne, sebowã, Gotobã nãbalemu tafa nãla. Gotobã Amtãtombabã afutukuna, sebo Gotome lotu nãlekefãtla na Jiasme mata fleflesu nãlekefãtla. Sebo melowene nanãla, sebo ato jibo kã tãtlã notomabã, kã wesibi, seme Gotobã naba lime lale tafa sle nãglabãme hana lãgaitaname. ⁴ Sobo aholokwane elo. Ato jibo tãtlã gali kã tã motokweflabã enãne bu metãtane lamelekefãya. Sebo Judabã afenãbobã tafa sle gali feilawa esogo

sle nelelëkefla na ato jibo têtîlë lowene mata esogo nelelëkefla. Na këbë lowene seme Gotobë naba lime sle mêtakefëna. Kwe këbë lowene onehome, Gotobë naba lime tafa sleme mëgaitamena, kwe bo feilawamu têtane nëgebëmemu na ato jibo têtîlë gali kë të motokweflabë enëneme boblomu nogotomëme. ⁵ Bo ëtani kë esogo tëglelëlëbë lowene, sobo lowene laletelo. Ëtani beë bome kë fu tetanëbë, tobali ita aona olë tafa tlenënë na bu bobë ato jibo mana tlë mêtëtatëna. Bo Israelbë afenëbomu na bo Benjaminbë afenëbo mëta fata telë. Bobë ayana beëna bu Judabë afenëbo. Na bo Judabë afenëbo mago këme tafa nelë. Bo sigli telë na bo Farisi lotu eso enënebë lowene esogo tlelëtëmë. Na Mosesbë tafa sle anebo gali esogo tlelëlëmu. ⁶ Bo Gotobë wege fame feilawa afutukumu telë. Këme nëgëme, ëtani bo Jisame kë lowene sle mêtletlabë enëneme, feilawamu wame tlomë. Oneho bome Mosesbë tafa sle gali esogobëme, hwi moglonana kwe bome li tëbo wesibiha hana hwi moglotëname. ⁷ Ëtani bo meweniji latelë, këbë lowene lalowa lëbëwa. Bo meweniji latelë, kë iniwa lowene esogo neglelëmëna, bo Gotobë naba lime lale ho tafa nëgelëmëfe. Kwe bo Klaisme yafe lowene sle tletelë na ëje bo ëtanifu lowene, tëbo wesibi fene mehwi nanolomë. ⁸ Bo Judabë afenëbobë tafa sle galime fwa nane gali nelë. Weye. Iniwa wesibi bo ëtani melë kë tëgelëbë, bo mewenijiwa latelë, Gotobë naba lime lalowa nëgelëmëwa. Kwe bo ëje kë wesibi kleli kibo fene mehwi nanolomë. Bo Klais Jisame melowene sle nëgletelëme nëgëme, bu bobë Tako Ho. Na bo kë loweneme fwa

melowene nanelë, nëgali wesibimu. Bo kë iniwa tēbo lowene wahune telë, Jisame fwa lowene slemu nanëkaḱetelëme. ⁹ Na bo bunamu lesili sle nanëgelome. Ètani bo melowene latelë, bo Judabë afenëbobë tafa sle gali esogo neglëlëna, kwe bo Gotobë naba lime lale ho fata nëgelëmewa. Kwe ëje bo kë lowene hana nelë. Weye. Èje bo melowene nanelë. Sebo Jisame fwa kë lowene nëgletlabë oneho, Goto seme mefë këme lëtana, “Lale oneho.” ¹⁰ Bo metole nanelë, Klaisme lowene slemu nanëgletelëme. Goto bubë tako afutukuna Klaisme matëmatë mago huju totle. Na bo metole nanelë, bo kë afutukuna tafa nanëgelëme. Bo metole nanelë, Klais seme taitanabëme elili fene fa totle, bo mata bubë wege kë fa nogotlëbë mëta, këha elili mefa nogotlëme. Na bu fene gli tle, bo megli nëgelëna, kë kwe lalowa. ¹¹ Bo këha lowene mëta tafa nëgelëna kwe bo melowene nanelë Goto bome mata matëmatë mago huju lëgëtanëme.

Pol melëbëme afutuku tle, wege toulala elë fwa naluguleme

¹² Bo melowene hana nelë, bo Klaibë lowene iniwa wafa totlë na bo lale homu tafa nelë. Weyewa. Kwe Klais bome buha fatabëme këaniji toglonëbë, ëje bo këha fatame feilawa afutuku nëlekefëmu. ¹³ O Kristen afani na oneglëni. Bo melowene hana nelë, bo Klaisha wafata nelë. Weyewa. Kwe jowa lowenewa lebetenë. Kë lowene melë, bo ètani kë fa togotlëbë wesibi aholokwana ti sle nanëgelëme na tokwafe fa nogotlëbë wesibime fwa feilawa afutuku nanëgelëme. ¹⁴ Bo wege toulala elëme fwame

feilawa afutuku nelë, na kë wege toula mago wesibi fa nanogotlëme. Kë wesibi melë, Goto bome megali lolonë, “Ju bona heven life mëta ëhwati tafa nëgelome.” Klais ti mëta gli tle seme lëgaitana nalëgleme na nëno lëleme. Këme fwa nëgeme, Goto buna heaven life mëta ëhwati tafa nëgelome këme gali tle. ¹⁵ Sebo Gotome lowene nëgletlabëme. Na kë letitabo nëgletlabë ho, sebo iniwa jowa lowenewa neholame, na wege toula elëme fwame, feilawa afutuku nëlame, bo ëje fene gali nelë. Kwe somago fli, li lowenena nëgena kwe Goto some lale lowene lebotane lëtatëyome. ¹⁶ Kwe tako wesibi melë, sebo kë esogo nëglelëkeflabë lale lowene, Goto seme kë lebotane tëtatë nabë, kë lowenëbë nëgehola sle nëglame na aholokwana asa ti manëla. Weye!

¹⁷ O Kristen afani na oneglëni, sobo iniwa, bo kë esogo neglelëkeflëbë lowene saesogo elelëlo. Sebo sobona kë tafa tëglabë, sobo sebo këtafa tëglabë lowene wahwi tlotëna. Na sebobë lowene kë esogo mëglelëlabë onehobë lowene, hwi sle eletemome na sobo bubë lowene esogo elelëtemome. ¹⁸ Bo some itaita gali wafi tlëyo na ita bo some nabatuna ekë gali nolëyo. Lebutako enëne tetëbo lowene esogo mëtlelëla na kë lowene seme melë lebotane lalëtana, bu Klaisme wame lamolola. Na Klais ti mëta seme tegaitanabëme, këgli tëglebë wege, tëbo namëgëtatame fene. Bo kë enënebë lowene wafi hwi nolotemë. Bu sobobë lale lowene tëbo nametateyome. ¹⁹ Kë enëne, bubë ato kë tole mëgletëmebë lowenewa esogo esogo melelëkefëma na këbë ato tole lowene bubë Goto fene mefata lamëlekefëtëme. Kë enëne ebë life mago we-

sibi fame fwa lowene melekefëya. Na bu ebë life mago tiniji wesibi fame fwa tako fleflesu lamelekefëya. Goto këha enëneme hel life mëta tëbo logotomememu. ²⁰ Kwe sebo, Jisame kë lowene sle nëgletlabë enëne, sebo këha enëne nane. Weye. Sebo kwe heven life mago enëne. Na ëje sebo Tako Home Jisas Klaisme hwi nëletla, bu heven life kile loleme na seme nënome letujuleme. ²¹ Klais, bubë afutukunawa, iniwa wesibi melë logotomeme, bubë lokwalëfe mëgëbetleme. Kë afutukunawa, bu sebobë tëbo ato jibo hihijika lëletëname na sebobë ato bubë lale ato fene mefata mëletëname.

4

Sebo yonane nëlame na fleflesu nëlame na lale lowene mëta nëtabëyame

¹ O bobë Kristen afani na oneglëni, sobo tako hobë lowene esogo elelëtelome na kë lowene mëta fwa satafa elo, bo ebë pasë fene yahi nëletëyo. Bo some tako tolemu nanëletëyo. Bo sobobë weniyane hwi jwa noglometëyome nëgeme, na bo some këme maninibo nëlekefëtëyo. Bo sobo kë tafa egelobë gali yafe aholokwane telë na bo tako fleflesumu mëtletëyo na bo melowene latelë, Goto some metëglënëlatle, lale wesibimu fenene.

² Yuodia na Sintike, sobo tlemalë one aholokwane elo. Sobo Tako Home wafi lowene sle eletelo na sobo bubë lowene mëta weife tafa elo. Këme nëgeme sobolalo momata asa elelëkoiyo. Sobo jowa lowenewa saholo na sobolalo yonane sle elome. ³ Na ju bona weife kë wege nëgelobë ho, bo jume gali nolë, ju kë tlemalë oneme, lale galina sasle etome, bu yonane sle namëgelome.

Tlmalë bonamu kahwë sle latla, Jisabë lale gali asë tëgletlabëmë. Klemen na bobë fli weife wege enëne mata bona kahwë sle latla, Jisabë lale gali asë tëgletlabëmë. Kë enënebë weniji, Gotobë ëhwati bogo mëta mëbetëme.

⁴ Sobo Tako Hobë oneho etabo, ta sobo këbëme saflefesu elekefo. Bo some ita ekë gali nëlëyo, sobo flefesu elo.

⁵ Sobo iniwa onehome alabujuwa tafa lowenena satafa elelëmo na bu melowene namëgletëyome sobo këha enëne. Sobo aholokwana asa ti elo, Tako Ho ligisi olë nounou ekë lëletle. ⁶ Sobo li wesibimeha asa tutune elo. Weye. Sobobë iniwa hobotame, Gotome fwa sagali elokweflo. Sobo Gotome fwa gali elokweflome na sobo bume itaita megali elokweflome, “Yahala fëyemene” na some lëgaitobëme takune elokweflome. ⁷ Sobo melë egelona kwe Goto sobobë maninibo tli lëtakefëtëyome. Sobo Klaisme lowene sle egletelome nëgeme, Goto sobobë maninibo këme tli lëtakefëtëyome. Goto seme flalego lowene kë lëlëkefë nabë, bu lale wesibimu. Na sebo kë wesibi esobëme habëna lowene nëgletlamene? ⁸ O Kristen afani na oneglëni, bo some li galime gali nolëyo. Sobobë lowene nëgali lowenename lale lowenename fwa salowene elekefëtëmo. Na onehobë naba lime tafa sle egelobë lowene, na flefesu kë egelobë lowene, na onehome yonane egletëmobë lowene salowene elekefëtëmo. ⁹ Iniwa wesibi bo some kë okokwe toglëyobë, sobo kë wesibiwa saesogo elelëmo. Sobo bome wahwi tlon na iniwa wesibi bo fene telë sobo mata melë

saelo. Sobo melë egelona, kwe sobobë flalego tafa eso ho Goto lëtabetëyo, sobona tafa egelome.

Pol, Filipai life mago Kristen onehome fleflesu tletëme, bume wesibi mëtlëlame nëgeme

¹⁰ Sobo bome egaitaname ita lowene telo. Këme nëgeme bo Tako Home tako fleflesumu nanëletelë. Ètani sobo bome tegaitanabëme lowene latlekefo kwe alëge hanane. ¹¹ Bo ebë galime kë gali nëgelëbë melëbëme nane, bo wesibime afolo nëletelëme. Weye. Bo alabujuwa tafabëme, wafi lowene nelë. Bo hobotana o hobota jwa tafa nëgelëna o wesibina o wesibi jwa tafa nëgelëna, bo këme hobota hana nëgelëme. Bo këha lowenebëme alabujuwa kaiselo tafa nëlekefë. ¹² Bo wesibi jwa ho tafa nëgelëna o bo lebutako wesibina ho tafa nëgelëna bo alabujuwa kaiselo metafa nëlekefë. Bo hi wesibina nëgena o bo hi wesibi jwa nëgena bo alabujuwa kaiselo metafa nëlekefë. Bo alabujuwa tafa lowene wafi lowene sle nëletelë. Iniwa wesibi bome kë fata mëglekefëtenëbëme bo alabujuwa tafa lowene wafi lowene sle nëletelë. ¹³ Klais bome afutuku lalëlelëkefënë na iniwa wesibi bome kë fata mëglekefëtenëbë, bo kë afutukuna alabujuwa kaiselo metafa nëlekefë.

¹⁴ Bo hobota kë fa notokweflëbëme, sobo bome kaiselo aitakefëna. Yahala fëyemene! Bo këbëme tako fleflesumu nanëletëyo. ¹⁵ O Filipai lifate mago Kristen oneho, sobo wafi lowene elo, bo Jisasbë gali të wege somëta afina të totlë. Na sobobë Masedonia provins kile telë na li life li lifewa të tetagulëna, kwe kë mago Kristen enëne balitina hana mëtaaitana. Weyewa. Sobowamu aitana.

¹⁶ Bo Tesalonaika lifate mëta tafa tëgelëna kwe

sobo bome aholokwana hana ti telo, sobo bome balitina itaita lataitana. ¹⁷ Sobo bome melowene asa eletëna. Some balitime ita takune noglëyome. Weye. Kwe some melëme tole nëletëyo. Sobo one-home agaitamobë lowene, Goto hwi lolotëyome na some fleflesu lëletëyome na ululu sle lëtome. ¹⁸ Sobo melowene egelome, iniwa wesibi, sobo bome Epafroditusbë tobame kë tēgelēbakēnabē, bo kë wesibi wafi glo telē. Ēje bo lebutako wesibina tafa nelē. Bo li wesibimeha hana afolo nëletelē. Sobo bome kë tēgelēbakēnabē wesibi ebēha, ho kleli Gotome, fene ahojume lēletle, lale sinikibo hēhē nalēgletleme na Goto bume fleflesu lēletleme. ¹⁹ Bo kë lotu nēgletelēbē Goto, bu iniwa lale wesibina lētabe. Sobo Jisas Klaisme lowene sle egletelobē oneho nēgeme, këme fwa Goto some iniwa wesibi sobo kë afolo egletelobē some lēglëyome. ²⁰ Goto, bu sebobē Goto na sebobē Aya. Sebo bume iniwa olē fleflesumu nēglekefētlame, bu Tako Homu nēgeme. Nēgali mu.

Pol Filipai onehome yawe galime gali tlome

²¹ Sobo Jisas Klaibē onehome bobē sēsle gali gali nolëyo. Na bona kë tafa nēglabē afani mata some sēsle gali gali mēlëyo. ²² Iniwa Jisasbē oneho ebē lifate mēta kë tafa mēglabē, some sēsle gali gali mēlëyo. Na Jisasbē oneho, eso ho Sisarbē lo mēta kë wege mēglabē, bu mata some sēsle gali gali mēlëyo.

²³ Bo metole nanelē, Tako Hobē, Jisas Klaibē maninibo somēta lēbeteyome na some laitome. Ta tei.

Ĕhwati Gali
Portions of the Holy Bible in the Yalë language of
Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yalë long Niugini

copyright © 2022 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yalë (Yale)

CC BY-SA required by use of Sweet Publishing CC BY-SA licensed illustrations in the printed edition.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2023 from source files dated 16 Aug 2023

4a4fca1d-2276-53e5-95b2-a315846297c3